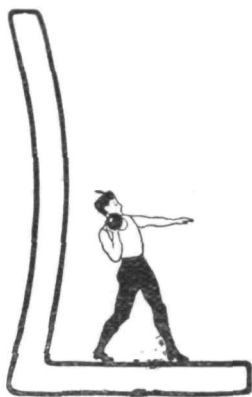

JANKO LEBAN:

Slepi goslar.

i ste poznali Zaplotarjevega Jerneja? Bil je goslar in dasi slep, znal vam je tako lepo gosti na gosli, da bi ga človek poslušal noč in dan. Ubogi mož je bil doma iz naše vasi. Morebiti vam ustrezem, če vam kaj več povem iz njegovega življenja.

Kakor rečeno, rojen je bil v naši vasi. Njegovi starši so bili ubožni. Še zdrav otrok se je s starši preselil v bližnje mestece, kjer je začel hoditi v šolo. Učil se je prav pridno. Posebno veselje in nardarjenost pa je kazal do glasbe. Kar blagroval in občudoval je gospoda učitelja, ko je z goslimi spremljal petje v šoli. O, ko bi tudi jaz imel take gosli, zaželel si je večkrat Jernejček. In ta želja se mu je izpolnila! Blag, imovit mož je slišal o pridnem Jernejčku in o njegovem veselju do godbe. Kupil mu je gosli ter mu oskrbel tudi učitelja, ki ga je učil gosti. Jernejček je bil neutrudn v učenju. Kmalu se je izvežbal tako, da se je vse čudilo njegovi spretnosti.

Ker so mu ljubljene starši zgodaj umrli, ni strpel več v mestecu. V spremstvu dobrega prijatelja je zapustil mestece ter šel po svetu, kjer si je služil povsod kruh, lepo svirajoč na svoje gosli. Kjerkoli so zadonele njegove strune, povsod se mu je vse čudilo. Vse je bilo očarano in veselo spričo njegove v dno srca segajoče godbe.

Toda nesreča nikoli ne počiva. Sredi njegovega umetniškega potovanja ga je zadel hud udarec usode. Vnele so se mu oči in nesrečnež je vsled tega oslepel. Noč je legla na njegov duh. Toda, če je godel, vzhajale so mu zvezde, zakaj vsak glas mu je bila iskra, ki mu je padala v dušo. Ob takih prilikah si lahko opazil na njegovem ozarjenem obrazu, kako potolaženega se je čutil. Velika sreča je bila zanj, da ga prijatelj tudi v nesreči ni zapustil. Ostal mu je tudi sedaj zvest vodnik in varuh. Bridka usoda je pridobila Jerneju mnogo prijateljev. Naposled je bil pozvan celo na knežje dvore, da je nastopal s svojo umetnostjo. Mnogi šopek cvetlic mu je podarila nežna roka. Škoda, da ga ni mogel videti, dasi je vsak tak dar hvaležno stisnil na srce. Marsikateri zlat prstan je krasil njegove prste ter se lesketal, ko je z roko vodil lok preko strun. Toda tudi solze so mnogo noč rosile na te lepe darovane mu prstane! Ubogi Jernej se ni čutil nikjer doma, nikjer ni našel miru, najsi so ga vsepovsod častili in ga odlikovali. Večkrat se je hrepeneče spominjal svojega rojstnega kraja, kjer je prebil otroška leta, polna sreče. Ko se je postaral, se je vrnil v svoj domači kraj. Bogastva si sicer ni nabral, imel pa je že toliko, da je lahko brezskrbno živel. Časih je hodil goslarit semintja po vasi, pa ne, da bi si služil kaj denarja, nego le, da je ljudi kratkočasil ali da je

pri kaki domači priredbi ali veselici sodeloval, posebno, če je šlo za blage namene. Vsi domačini so ga milovali ter mu bili izredno prijazni.

Ob pobočju domače gore se je košatila orjaška lipa. Tu se je kaj rad mudil slepi goslar. Za lipo se je širil temen, obširen gozd. Od lipe je bil lep razgled na vasico, ki je prijazno gledala izza zelenega drevja s svojo čedno, da-si starodavno cerkvico. Na desni strani lipe je stala gozdarska hiša. Z njenega vrta se je širil prijeten cvetlični vonj do lipe. Na levi strani pa je šumljal potoček preko kamenja, proda in mahu nizdol po gori. Tu, pod staro lipo je posedal slepi goslar v tihih gorkih večerih. Zahajajoče solnce mu je orudevalo od žalosti razorano lice; njegova roka pa je izvabljala goslim tako čarobne glasove, da so celo ptice obmolčale, poslušaje ga. Toda stari goslar ni bil vzljubil tega koticčka matere zemlje le zaradi njegove mičnosti, pač pa tudi zato, ker so se tu zbirali vsak večer otroci iz vasi. Ti so bili srčno-vdani nesrečnemu možu. Vsi so ga poznali in ljubili, vodili ga večkrat po potih in stezah, skrbno pazeč, da ne bi se mu zgodila kaka nesreča. Presrečnega se je čutil vsak, ki mu je smel nositi gosli. Večkrat so ga otroci čakali pod drevesi. Ko je prišel in sedel na klopico pod lipo, so se drenjali okoli njega, da so opazovali, kako izvablja strunam tako mile glasove. Ko je pa končal, tedaj so ljubeznjivo objemali in poljubovali nesrečnega moža. O, kako dobro mu je dela ta otroška ljubezen!

Ob nji je pozabljal viharno odobravanje imenitnih ljudi, pozabljal na vse časti, ki jih je bil deležen pri bogataših. Nikjer se mu ni življenje zde- lo slajše nego tu pod lipo, kjer ga je oboževal mladi rod. Večkrat je hruške in jabolka delil med otroke. Ko so jih vživali, jim je pravil, kaj je vse doživel tuintam po svetu. Pa bi jih videli, kako zvesto so ga poslušali ti naši malčki! Marsikdo je ob tem pozabil celo na jed. —

Če jim je kdaj pravil o brezsrčnih ljudeh, ki so mu prizadejali tupa- tam kaj hudega, tedaj so ga otroci božčkali po uvelem licu, kakor bi ho- teli popraviti, izbrisati vse, kar je kdaj bridkega izkusil.

Tako so ginila leta. Nekega večera pride osiveli goslar s težkimi in trudnimi koraki na staro shajališče. Sede na klopico pod lipo ter prične potr in ganjen svirati znano pesem »Zdihljaji slepčevi«:

Le enkrat bi videl,
kje solnce gor gre,
bi videl, kje luna,
kje zvezde blišče.

A tema poskuša
nad mano si moč,
ne vem nič od dneva,
obdaja me noč . . .

Strmé so ga poslušali otroci. Ti neskončno mili olasovi so jim segali globoko v srce. Toda zdajci osiveli goslar prebledi, omahne, struna mu počí in gosli mu padejo iz rok. Prestrašeni otroci, videč, da se je ne- srečni mož zgrudil na tla, stečejo v vas ter kličejo ljudi na pomoč. Ljudje res prihitijo ter ga skušajo vzdramiti, toda zaman. S s t r u n o m u j e p o - č i l o b i l o s r c e! Njegova duša pa je že plula v nebeške višave, da tam povelečuje Gospoda . . .

